

ระบบการเกษตรในพื้นที่แล้งซ้ำซาก

โดย น.ส.อัจฉรี สิงห์โต

ภัยแล้งที่เกิดขึ้นในประเทศไทยมีผลกระทบโดยตรงกับการเกษตรและแหล่งน้ำ โดยเป็นภัยแล้งที่เกิดจากขาดฝนหรือ ฝนแล้ง ในช่วงฤดูฝน และเกิด ฝนทิ้งช่วง ในเดือนมิถุนายนต่อเนื่องเดือนกรกฎาคม พื้นที่ที่ได้รับผลกระทบจากภัยแล้งมาก ได้แก่ บริเวณภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง เพราะเป็นบริเวณที่อิทธิพลของมรสุมตะวันตกเฉียงใต้เข้าไปไม่ถึงเนื่องจากประเทศไทยเป็นประเทศ ที่ประชาชนประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นส่วนใหญ่ ภัยแล้งจึงส่งผลเสียหายต่อกิจกรรมทางการเกษตร เช่น พื้นดินขาดความชุ่มชื้น พืชขาดน้ำ พืชชะงักการเจริญเติบโต ผลผลิตที่ได้มีคุณภาพต่ำ รวมถึงปริมาณลดลง ภัยแล้งส่วนใหญ่มีผลต่อการเกษตร เพื่อรักษาความชื้นในดินไม่ให้เกิดการสูญเสียน้ำหรือขาดน้ำเป็นระยะเวลานานควรปฏิบัติดังนี้

๑. ไถพรวนดิน ตัดขวางทางเดินของน้ำใต้ดินเพื่อลดการคายน้ำ และไถพรวนดินทำแนวกันไฟ



รูปที่ ๑ การไถพรวนดิน

๒. ไม่เผาตอซังและคลุมดินด้วยวัสดุต่างๆ เช่น ฟางข้าว แกลบ ชี้เถาแกลบ ชี้เลื่อย หรือพลาสติกคลุมดิน ปลุกพืชตระกูลถั่วคลุมดินแล้วสับกลบย่อยสลายเป็นอินทรีย์วัตถุ จะช่วยดูดซับน้ำในดินไว้ได้นาน

- ๒.๑ นาข้าว หลังเก็บเกี่ยวผลผลิตแล้ว ควรไถกลบหรือตัดตอซังและใช้ฟางคลุมดินหรือใส่แกลบคลุมดิน ปลุกพืชตระกูลถั่วแล้วไถกลบ

- ๒.๒ พืชไร่ หลังเก็บผลผลิตเมื่อกำจัดวัชพืชแล้ว ให้ทิ้งเศษวัชพืชไว้ในแปลง หรือนำไปคลุมต้นพืชหลัก หรือใช้ฟางและพลาสติกคลุมดิน

- ๒.๓ ไม้ผล คลุมโคนต้นด้วยฟาง เปลือกถั่วเศษใบไม้ ใบหญ้า ปลุกพืชตระกูลถั่วรอบบริเวณโคนต้น โดยเริ่มคลุมในช่วงปลายฤดูฝนหรือช่วงฤดูแล้ง

- ๒.๔ พืชผัก คลุมด้วยฟางข้าว แกลบสด พลาสติก เป็นต้น



รูปที่ ๒ การคลุมดิน

๓. การปลูกหญ้าแฝกรอบๆ ต้นไม้ผลหรือรอบแปลงปลูกผัก ตัดใบหญ้าแฝกในช่วงหน้าแล้ง ลดการคายน้ำ ลดการใช้น้ำของหญ้าแฝก ใช้ใบคลุมโคนต้นไม้และแปลงผักพิจารณาเลือกปลูกพืชที่มีอายุสั้นใช้น้ำน้อย เก็บเกี่ยวผลผลิตได้เร็ว เช่น ถั่วเขียวถั่วเหลืองและผักชนิดต่างๆ เกษตรกรสามารถปลูกและเก็บผลผลิตได้ก่อนที่จะเกิดความเสียหายเนื่องจากขาดน้ำ



รูปที่ ๓ การปลูกหญ้าแฝก

พิจารณาเลือกปลูกพืชที่มีอายุสั้นใช้น้ำน้อย เก็บเกี่ยวผลผลิตได้เร็ว เช่น ถั่วเขียวถั่วเหลือง และผักชนิดต่างๆ เกษตรกรสามารถปลูกและเก็บผลผลิตได้ก่อนที่จะเกิดความเสียหายเนื่องจากขาดน้ำ เพื่อวางแผนการใช้น้ำและการเพาะปลูกพืชได้สอดคล้องและเหมาะสม ขุดลอกบ่อน้ำในพื้นที่การเกษตร เพื่อเพิ่มพื้นที่กักเก็บน้ำ ปลูกพืชอายุสั้นที่ใช้น้ำน้อย เช่น ถั่วลิสง ข้าวโพด มันสำปะหลัง เป็นต้น งดการทำนาปรังนอกเขตพื้นที่ที่กำหนด เพื่อป้องกันน้ำเสียหายจากการขาดแคลนน้ำ



รูปที่ ๔ การปลูกพืชอายุสั้นใช้น้ำน้อย